

Langlengi

4. bl. : Laugardaginn, 23. nóvembermánaðar 1901.

Pls. sagan.

Egyptar hafa komið at líta til Öl, eplir þeir
segu sögu frá elzku þínum segja, og sögu-
sögn ein ofar gömul segir, at Ósiris, gott þeirra,
hafi komið þeim þat, — þat er og sögu sögn ofar
gömul og náskyld sögu sögn þeirra Forn-Egyptar
at Óðinn hafi komið Norðurlandabínum
Elgjörðina. Þat er at vísu ekki áreidant.
at Egyptar hafi verið þíni fyrsta Elgjörðin —
meim í heimi. Tíuverjar og Japanar líta
til dryflis, er líkjast Óli og er mjög lík.
at þeir hafi komið Ölgjörðin langt á milli
Öðnum fjöðnum; þeir eiga líka lang elzka
menningar sögu af Öðnum fjöðnum, svo sem komið
er — Evrópa líta hafa efelant löst Öl-
gjörð af Egyptum. Öl er þannig eigin nýmót-
ins dryflingur. Þat var ekki fyr en löngu síðar
at manni komið uppá at líta til vísu. Saga
vísins er þó miklu yngri en saga Ólsins.

Fyrst gjördu manni vísu í byggji, þ. e. Öl, en
síðar meir var þat gjört úr vísverjum og drífur
vokva. Á síðustu tínum virdist svo, sam Öl-
id ekki aptur at útrýma vísunum. Þat er mjög
miklar líkur til þess, at fjöðir, sem drökka
Öl, en ekki vís, séu miklu Kráphmeiri en
þor sem drökka nðs eingöngu vís.

Þat sem hér hefir verið sagt, er stutt yfirlit yfir sögu
Ólsins. En nú skulum við líta á ymsa dryflis
er Ólsins líkjast úi á dagum hjá ymsum fjöðum

og þat, hverning þú vanalaga Öl er til ortit.
Á ymsum stöðum í heiminum hafa menn
komið upp á at líta til eplis úr sterku
(Stivelle) til þess at líta svo til úr hönum á-
fanga dryflis; hefur jafnvel hálfviltum
þjúr flokklum leisti þetta furðu fljótt.

Tíuþingjóna vísu hjá Japanum, er „sa ke“ nefnið
er fullkomnaðu af Öðnum þess háttar þornum
dryflingum. Þat er til margar tegundir af þornum
og líkjast sumum þeirra Sherry. Tíuþingjar líta til
í líkam hátt mjög sterkt Öl, sem skapar hátt upp
í brunninum. Þrais-Öl, sem lítið er til í Sví-
Ameríku og „Chica“ nefnið, mun einnig vera
mjög gamall fjöðdryflingur.

Í Brasilíu líta innföddu fjöðirnar til dryflis
þat, er „Cacha“ nefnið. Þat gæti verið fróðlegt
því meim at hepa hverning þat er lítið til.
Þessar Louisiana fjöðir hafa séu sé komið at því,
at í sumum stöðum er epli (polyalin), sem breyfir
sterku (Stivelle) í eplur; — met Öðnum ortum
at sumum stöðum í öðrum er allra besta
mest lík. Þannar hömur, helst Samlandar
kerlingar, sem andvita at votta at byggja leygur en
þor sem lemdar eru, sitja árum saman og junda
svinnu mais, þannat til þat er ortum at grauka
vellu. Þat er stílfanlegt at Samlandar kerlingar
eru betri til þessa en hinna, því hér er ekki svo mjög
áreidandi at líta maisinn í sandur, heldur hith,
at þvöla hönum séu leyst og best saman við munn-
vasið öta hrákum öta hvað þat úi er sem bland-
ast saman við þetta graukar maut í milli Sam-

gardsins í herlingnum. Þegar þú ert ein líman
 að júlá í þessa nýju lengi, herðja þú þú úti
 sér í stórt kerð þangadil þat er vortid fullt.
 Síðan kemur gerð í allt ljúfmetid og af þessa
 þat bráðafengur drygkur sem er drukkinn nóstum
 átur en þann er ordinn kaldur, og er mestir uppa
 haldsdrýgkur. Þar í þessi merki að ferð er einnig
 viðhöfð í Ásín og Ástralín nýjg víða, er þat
 gefinn hlatur að drygkur þessir flýgjast kringad
 til Nordur alfunnar og þá andvitat til Stauds
 lísa. Þat eignist úi regndar óþerft at selja þann
 soona laugþ; Staudlingar eiga vist nóg af þann-
 leausum herlingnum sem þeir gólu látið byggja
 í sig í þessa hall, en þat er sjálfst læptugra úi
 úi herlingnum í Brasilín og vist er um þat, at
 allt drekka þeir þat og þá er einn spurt at þun-
 heitum um fyrst þat heitir áfengi.

Í Mexíkó vex þálmategund ein, er „agave“ nefnist,
 sem holar boradar í stofnum, safuast í þor setur
 vöku, sem smámsaman kemur gerð í Drygkurinn
 nefnist „pilk“ og líkist nýjg óli.

„Kvas“ heitir nýjg gornul öllegund, sem Rússa
 lísa til. Þat uppi kjáfunum í kofum einum þengja
 Rússarnir ker, sem aldrei er hreinsat; her þetta
 þella þeir við og við með malki og vatni og fleygja
 allum brautmolunum og skorpum uppi í kerid. Síðan
 er vökuinn lappatur af kerinu í annat ílab við
 og við, svo þann seljist þar til átur en þann er
 drukkinn; í þomun er líkið áfengi. „Praga“, sem
 Rússarnir lísa til líkist Kvas, en er þinn til á
 annan hátt. Þann er oft blaudatur með mörkniólki
 og er nýjg áfengur. „Refir“ heitir drygkur, sem
 þeir lísa til eingöngu úi mörkniólki, þann líkist
 essí óli, ^{þí þann} en er áginlega ekkert annat er síu
 nýjgk, sem í er lóluorth af vinnanda.

Til þess at gjöra ólit þazðbeta og endlingar-
 meira, noludu þomunum þins efni, svo sem cupifer,
 einiber og jafuvel þepar o. m. fl. En þringnum ávíd

800 e. Kr. þórn menn at nolu hundra í skat
 þessara efna. Þat er í þáskapur þat, at Gam-
 brinn Kommanur þafi fundid uppi hundra-óli og
 vagna þess var þann gjóður at ólqudi, eins
 og Það þess var (og er og vortur) vinn-
 gurt.

Hláturinn

Þegar úi vortum þórn einhverjum at eumtilögnum
 áhrifum, þera óheilvingar vitslunganna þau til
 heidans, en heilum sendir apkur frá sér áhrif sem vortu
 í ginsu vortu, einhann andlitsvortu, og augu, nef,
 varir, þinnar, haka, háls, þjóft og smagi þennit allt á
 hreyfingu, þat strukir í orkun, en á andliti þennit
 gladiþlot. Við hlánum.

Þýpsta stj hlátursins er brosid; þá leggist ofurllid
 á munvittum um úi og upp á vist. Sumir menn þýpra
 munum nálega ekkert þegar þeir brosa, heldur þomun
 smá holum í þinnar þeirra, þinnir evonefndur spe-
 kappar. At vinn er brosid þóð at til þreyfingu þá
 þú at varirnar rétt at einu þorast og þangadil
 efrí vorin lypplid uppi, svo at stin í þannimar.
 Venjulegast lípín brosid yndi og á augu, en til
 um samt þessi brosa. Kuldabros, hoduibros,
 hroðubros og lymstebros.

Þótu stj heilbrigð hláturs er kalladar skellihláturs at
 dillanti hláturs. Allir andlitsvorturinn þomast í ákafa
 hreyfingu. Einn vortur hrukkuþ, augu þýprast. Saman
 þar hrukkuva vidur gáir þinn um um, munur inn þomun-
 ist úi, blóðit steygnir til hófundins - með áttum vortum:
 andlitið þútnar allt úi og þrutnar af hlátri.

Ein þennilegt er þat, at andlitið þat sama svips
 í ofsa hlátri eins og þegar meður þess orðid þývinn smag-
 um sár sanka.

Vit innilegan hláturs (mei alþófláttur) lypplid
 augnalokun, augu þýma, þinnarnar lypplid uppi svo at
 hrukkuva nýpðast þringnum augnu, og á þeim sem hlóga
 niðir, varta þessar hrukkuva á þeim at stadaltri. En ekkri

er kveimföllum vel þess. Því þó er merki þess, at blómi
lépsins sé farið at fölna og dala erái rétt þau þann
kardmannanna. Til eru menn, sem klagja á þess at
þess nokkurt hljóð frá sér, en flestir eru þó þess,
sem láta til sín heyrta, ímish ha ha, hé hé, he he,
erái ho hó! Ekta eru menn á satli ein þat hver
sé orðinu til þessa misunnar á hlátrinum. Sumir
álíta at þat fari eptir þess hversug munurinn og
varinnar eru lagadar; aðrir álíta at þat fari eptir
lepidiseinkunninn manna, þannig, at þess þess
lepidi klagja hi hi hi, vargur he he he, þess ró-
lepidi ha ha ha, og þess létklepidi ho hó hó!

Misunnar er á hlátri gamalla manna og mygja,
sumleidis karla og kvenna og sum þessur þess þess
þessu þessu þessu. Velli manna er klagjamaður
en sitandi þessu. Máttarid í þessu; Longum
hlóð létið við" bendir og á, at hlátrinum þess af þessu
lepidi, en þat er langt frá þess at þat hafi verið samant.
Ekta klagja þess, og má með réttu kalla þat þess -
lepidi þess þat at geta klagid. Ekta lagur mig
til þess at verða til í þessinn, þess þess er orð-
inn svo sidatur (!) at eptir megi klagja. Og
vil miklu þessur taka undir með Demokritusi
þessu þessu þessu, en hann segir: "þess
lepidi er þessu varid, sem þessu með þessu, en eptir
með hlátri." Til eru menn, sem eru til klagjandi,
en aðrir klagja mig þessu. Enginn matar er
með þessu á þessu þessu, at hann hafi aldrei klagid.
Þess þessu þessu þessu, og seil er þessu matar
er varid getur eitt saklaus þessu á þessu þessu þessu
þessu og eptir. En þann atvott geta þessu þessu
þessu, at máttur þessu frá þessu þessu aldrei þessu á
þessu og máttu til þessu þessu þessu. En þat er þessu-
dóttur. Hlíd eptir þessu er, at þessu og eptir þessu
á í þessu og eptir þessu samant til þessu at hella í þessu
in þessu á annari. Hlíd og hlátrinum er þessu þessu
þessu þessu þessu þessu. Þat er þat er þessu
"þessu andi hlátri" og í þessu þessu þessu þessu

er þat er þessu þessu þessu, sem þessu er
verða með þessu og hlátri, svo þessu þessu og
þessu þessu. Erasmus þessu þessu, þessu þessu
þessu þessu, þessu þessu af þessu þessu, svo at
þessu þessu þessu þessu þessu. En svo þessu
þessu þessu eitt þessu þessu þessu þessu í þessu og
þessu þessu at þessu, at þessu þessu þessu,
og varid þessu alveg þessu þessu eptir þat.

En of þat hlátri getur líka orðid orðid til þessu.
Leuxis þessu þessu þessu at andliti á þessu-
þessu eptir þessu þessu þessu, at þessu þessu þessu
þessu þessu þessu þessu hlátrinum. Á þessu
leid þessu þessu þessu þessu, en þessu þessu
at þessu þessu þessu þessu þessu.

Þessu getur seil at þessu hlátri þessu matar
sigt þessu eptir og þessu þessu er þessu þessu
til at þessu; þannig þessu þessu þessu þessu
þessu þessu þessu þessu þessu þessu þessu þessu
var þessu at þessu þessu á þessu þessu,
seil at þessu þessu þessu hlátri, at þessu varid
þessu þessu þessu þessu þessu þessu þessu
þessu þessu at. Anna var saklaus þessu og
þessu; þessu var þessu þessu þessu þessu þessu.

Þessu getur líka hlátri-aldur þessu á
þessu matar varid þessu þessu þessu er er þessu
þessu þessu þessu þessu og þessu þessu þessu eptir
illa. En vid þat máttu Gregorius 14. seil þessu.
þessu þessu var þessu þessu og eptir þessu og
þessu þessu og kardinalar þessu þessu þessu
þessu þessu, varid þessu þessu þessu, at þessu
þessu þessu og þat þessu þessu þessu þessu,
þessu þessu þessu at þessu at þessu þessu þessu.
Þessu geta þessu þessu þessu frá þessu þessu, at
þessu at þessu þessu.

Þat er þessu þessu þessu þessu at þessu þessu; þessu
þessu þessu til þessu at þessu þessu. Þat er líka þessu
þessu þessu þessu þessu þessu þessu þessu þessu
á matar með þat, þessu matar þessu þessu þessu, t. d. á

á fjölmörgum manna fundum, einhvern þó af mæður er sýfi-
adur; þá er sumum noy, ef þeir sjá sekkumaut sinn geispa.
Eðli þessir állum allt jafn hlögi lef. Einn hlöf á þessu, annar
að hinu, þótt það sé í sam og vöru alvöð jafn hlögi lef. Sumi
menn eru siskar vel lagadir til að koma öðrum til að hlögja
og koma siskir manni sér vana lepa vel, það eru þessir fjöndum
menn, en mar þir þeirra hlögja mar að fjöndum sími sjálfir
en alls ekki aðrir. Þjóð alþvægt er það, en jafnframt nýð
vitlausit og höttul. að kitta föll til þess að koma þó til að
hlögja. Í fyrstunni getur það verið noy þess lef, en sé þó
haldid áfram, þá veldur það mikil um sársauka og getur
andast með krampa og jafnvel dauða. Á 16. öld, þegar
kátolskan var að upprösta síðbotina; Þó heini, var það
uppihalds skemmtum, að binda fangana als mateta á burt,
leggja síðan jölmuraxa í þessu þeirra; þegar hann
fór að skrúða, kitta föttur hans fanganna svo að hann
fór fyrir að brosa, síðan að hlögja meir og meir, en
hann veinadi af kvöllum og dó að situstu úr krampa.
Þessir einni áld síðan fann Davy efra fröðingur nýð
einhemil. gastegund, sem höttul kefur verið hláturs-
gas. Þegar mæður andast henni að sér í fyrsta skipti,
hann gott brögt í minnum, manni þó að líða afar vel, og
fór að hlögja af ánægjum; það var bótt loflaga orði höf
að stilla sig. Eaf mæður andast þó að sér aftur, þó mæður
hötti meira né minni en troglast. Þetta hláturs gas, gjóð
í fyrstunni nýð mikla lúttu. Einn brott sá manni hvern
höttulef það var, þar sem það gjóð summa brjalada en
aðra bráð drap það. Þetta afengur var þó bannfött,
af þó að það var svo þótt að drepa manni. Vínid er
ekki bannfött af þó að það drepar manni með löngum
límanum en ekki á aeymblípum.

Liffora kerfi mannsins.

Lífama mannsins eru 263 lín og um 500 vöðvar.
Inellingur vöðvum er norðum þó 32 feta laeyur. Í full-
vöðvum manni er blóðid að metaltali 30 u sta rúm-

Þess tjóri og ábyrgtarum. Jón Pálsson.
Allar ritgj. í þessu bladi eru komnar frá h. stud. art. Sig. P. Gudm. andst.

lepa 1/5 heitum af þessu mannsins. Hjartast er 6 þunl. á
leypil og 4 þunl. á þessit og slöf það 70 simmum á minút,
4200 simmum á kl. skundum, 100,800 simm. á dag, 36,792,000
simm. á ári og við hvort hjarta slög sýfir það frá sér 15 1/8 kl.
þessu af blóði, sta fast að 11 u á min. sta um 656 u á kl. sl.
sta 15,744 u á solarkring. Allt blóð sem í líkamanum er, fer
í gegnum hjartað á hvort um 3 mínútum. Þessum er vanal. 4 1/2
þottar oflofti. Við öndum frá oss að metaltali 20 simm. á minútu,
sta 1200 simm. í kl. sl. og öndum þessu 108,000 þ. of lofti at oss
á dag. Þess borti af frumum lungnanna er 20,000 kvadr.
þunl. sta nálega jafn gólfu í kerbergi sem er 3 1/2 fet á
hveru vöð. Metalt þessu heila í fullvöðvum manni er 3 1/2 u
en á hvermannis 2 1/4 u. Allar laeyur eru stunda í
sam banti við hann beilínis, sta þess stunda í sam-
banti við metama, sem aftur á móti er áforð við heilann.
Þessur eru um 10 milj. at lölu. Hlúðin er í þessum
löngum og er þessit hanna, 1/8 til 1/4 þunl. á þessit. Þegar loft-
þessit er 14 u á hvort um ferh. þunl., þer metalt stöf matu
sem nemur 40 þess. u. á hvort ferh. þunl. af hlúðinni eru
3,500 svita holur og er hver þessu að metaltali 1/2 þunl. á leypil.
Eaf mæður setti allar þess svita holur sem til eru á líkama manns
ins í eina röð, mundi hún verða um 6 1/2 mil. á laeygl. Mæður
inn er undarl. skapastur. Sá sem vill sjá smilidarl ogatta
vork náttúrnumar, þarf ekki að ferðast um allan heim-
inn til að sjá það; — hann þarf aðeins að rannsalna
sjálfum sig. Þetta fundu vork quðu og náttúrnumar eyði-
leggja ni marger mæður inn með vinnu minni og
lotur þetta „siger vork“ hötta að gauza löngu fyrir
límanum. Margur unglingurinn, efni þess þessurinn
og mannvöðvur maturinn lotur ekki þessu siger
vork gauza svo leyni að það vísi há dægi dagsins,
hvatt þá meir. Það er alvöð vork aðeins og við öllum
lotid klupkuma hötta að gauza t.d. um dagmála hlúð
af þó að við hirtum ekki um hana, eins er það og vork at margu
maturinn stöðvar blóðrásina, siskur laeyur, með vörð,
adur en hann er 40, 30, sta jafnvel tvíþessu at aldris.